

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrletna 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrletna 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 12. julija 1865.

Gospodarske stvari.

Tudi kmet potrebuje za svoje gospodarstvo zapisnikov, pa kako naj jih napravlja?

Majhni prihodki, ki jih dandanes donajajo večja in manjša posestva svojim posestnikom v naši deželi, so, Bogu bodi potoženo, čista resnica, akoravno se je že veliko pisarilo, kako bi se dalo tej nadlogi saj nekoliko v okom priti.

Pretresalo se je že večkrat, kako naj bi se kmetom pripomoglo do denarja, kadar ga potrebujejo na pòsodo, kako naj bi se zemlja zboljšala, živinoreja na višo stopnjo povzdignila in več tacega. Nekaj vendar, in to je prav važno za zboljšanje gospodarstva, je treba, da se še bolj povdari — in to je, kako naj si posestnik napravi zapisnike za račune (rajtenge) svoje.

Račune (rajtenge) pisati, ni nepotrebna pisarija; tega, mislimo, nam ni treba na dolgo in široko razkladati. Kmet je že s tem zadovoljin, (pa še tacih ni veliko!) da le gotove izdajke (stroške) in prejemke (dohodke) zapiše, a zato mu ni mar, da bi si zapisal druge stroške za obdelovanje polja, za poljske pridelke itd. Da gospodar vé, pri čem da je, treba je, da si zapiše, koliko klaje je letos potrosil za svojo živino, več ali manj od lani, — koliko gnoja je več ali manj izpeljal na svoje polje, — koliko žita, slame itd. je več ali manj pridelal memo prejšnjih let.

Vsakemu je znano, da se mali posestnik še le takrat kake nove reči poprime, kadar se je sam prepričal, da mu več nêse; sicer se le prerad izgovarja, češ, to pa že ni za kmeta, to je le za grajščaka.“ On vidi le večje stroške, večih dohodkov pa si ne zná izrajtati.

Vsega tega se pa oni kmetovavec najlože prepriča, kateri je vaje, da vse natanko zapiše, koliko stroškov ga stane ta pata reč, koliko mu to in to zboljšanje vrže. V takem zapisniku vse po številkah jasno pred seboj vidi; nobeden mu potem ne more drugač vmes govoriti.

Da bi tako zapisovanje veliko truda prizadjalo, je prazna reč; troje ali četvere bukve so pri malih kmetijah dovolj, da človek pravi zapopadek od svojega kmetijstva zadobi, in očitno vidi, koliko dobička ali zgube dobiva od kapitala, ki ga je naložil na svojo zemljo.

Ene bukve so, v ktere se vsi stroški in pa dohodki vpisujejo. Druge bukve so, v ktere se zapisuje pridelek na drobno po snopji, vagánih, vozéh in centih itd., potem koliko dobiva mleka, volne, medú itd., pa tudi, koliko pridelka je za dom porabil, koliko je klaje potrosil, koliko prodal, koliko posejal, koliko gnojá porabil itd.

Tretje bukve so, v ktere zapisuje posestnik svoje

hlapce ali dekline ali najete delavce, delavne dni, v kterih so opravila zapisana, ki so se z domačo ali tujo živino opravila. Tako ima vse pred svojimi očmi konec leta in ne bo po tem taval, ali je gospodarstvo njegovo boljše ali slabše. Da pa take bukve v lepem redu ima, ne potrebuje nobene posebne učenosti; dosti je, da zná pisati, seštevati in odštevati.

Razun teh trojnih bukev ima skrbni gospodar še en — četrta — zapisnik, v kterem je zapisano vse orodje, vsa živina, in potem zná lahko reči, koliko stroškov mu gospodarstvo v posamnih letih prizadene, koliko pridelkov mu donaja, in pri kteri reči se je največ prihranil, pri kteri je kaj zgubil itd.

Posestnik podedovanega zemljišča živí po navadi od mladih nog na domu in vé po skušnjah od več let, koliko se pridelala, se spominja vsacega za gospodarstvo bolj važnega primerljeja. Vsak pogrešek bo brž zazabil, ako se mu le rajtenga od tega časa pokaže. Kmali se bo prepričal, da pri kmetijstvu sta najboljša spomina zapisnik in rajtenga.

Priporočamo tedaj našim kmetijskim gospodarjem, zlasti mlajšim, naj si napravijo take bukve, v kterih bojo kakor v ogledalu konec leta vidili svoj gospodarski stan in se prepričali: ali grejo naprej ali nazaj.

Gospodarske skušnje.

* Da se mladi golobje hitro izpitajo — vzemi jih iz golobjaka, kadar so 3 tedne stari in deni jih na kako pripravno mesto drugam. Potem jih pokri s kakim jerbasom (korbo), da na temnem sedé, pa vendar imajo zraka (lufta), da se ne zadušé. Zjutraj in zvečer vzemi mlade golobčke iz tega gnjezda, rahlo jim odpri kljune in daj vsacemu, po velikosti, 50 do 80 ali tudi več turšičinih zrn, ki si jih 24 ur poprej v vodi namakal. V 10 do 14 dneh so ti tako pitani golobje tako debeli, kakor so tisti, ki jih mesto Mans prodaja v daljne kraje.

Gospodarske novice.

* Hmelja — čedalje več pridelujejo na Parskem. Pred 30 leti so ga v dobri letini k večjemu pridelali 70.000 centov, — zdaj ga pridelajo že do 180.000 centov. Ako stroški za 1 cent pridelanega hmelja iznašajo 40 gld., počez pa je cena njegova v poslednjih letih 100 gold. bila, ostane hmeljorejcem na leto še zmiraj okoli 10 milijonov gold. dobička. Tako si pomaga dežela z novimi pridelki.* Povedati moramo, da Parci delajo posebno dobro pivo (ól) in da je na Parskem sila veliko pivarnic.

*) Slovenskim deželam, posebno kranjski, more pomagati sviloreja. Vred.